

## การฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลกะลวอเหนือ จังหวัดนราธิวาส

พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกะลวอเหนืออยู่ติดทะเลฝั่งอ่าวไทย ซึ่งมีทรัพยากรชายฝั่งที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารและที่อยู่ของสัตว์น้ำหลากหลายชนิด แต่ด้วยปัจจุบันนี้มีการนำเรือยนต์ประมงขนาดใหญ่ที่ได้พัฒนาเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำให้ทันสมัยมาใช้ เช่น เรืออวนลาก (ลากเดี่ยว ลากตวน ลากคู่) เรือปั่นไฟ ปลากะตัก เรืออวนรุน ซึ่งเรือเหล่านี้สามารถจับสัตว์น้ำจำนวนมากต่อครั้ง เหตุนี้ส่งผลให้ทรัพยากรชายฝั่งเสื่อมโทรมลงอย่างมาก ปริมาณสัตว์น้ำลดลงอย่างรวดเร็วและสัตว์น้ำบางชนิดสูญพันธุ์จากบริเวณนั้น รวมทั้งทำให้เครื่องมือ เช่น อวน ลอบ ไม้ ชั่ง (บ้านของปลาซึ่งจัดทำขึ้นตามภูมิปัญญาชาวบ้านในพื้นที่) ของชาวประมงพื้นบ้านเสียหายได้รับความเดือดร้อนต้องออกไปหาสัตว์น้ำนอกบริเวณตำบล ซึ่งมีปริมาณสัตว์น้ำน้อย

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน  
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองนราธิวาส  
จังหวัด: นราธิวาส

ประชากร: 12,713 คน

พื้นที่: 47.14 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :  
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

### วิถีใหม่

ปี 2543 อบต.กะลวอเหนือได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเล จึงจัดทำกิจกรรม “การฟื้นฟูทรัพยากรประมงชายฝั่งทะเล” ขึ้น โดยทำการวางซั้งเป็นระยะทาง 3,000 เมตร จากบริเวณชายฝั่ง อบต.กะลวอเหนือ

### ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต.กะลวอเหนือจัดวางซั้งบ้านเขาตันหยง-บ้านใหม่จากชายฝั่งบริเวณ อบต.กะลวอเหนือเป็นระยะทาง 3,000 เมตร ซึ่งซั้งเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นแนวเขตอนุรักษ์สร้างแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ
2. อบต.กะลวอเหนือขอระเบียบการกำหนดเขตน้ำน่านจากส่วนราชการในจังหวัด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเขตพื้นที่ป้องกันการรุกรานน้ำในเขตตำบลกะลวอเหนือเป็นระยะทาง 3,000 เมตร
3. จัดตั้งกลุ่มดูแลทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลในตำบลกะลวอเหนือ โดยมีสมาชิกเป็นชาวประมงในพื้นที่จำนวน 40-50 คน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดูแลสภาพแวดล้อมชายฝั่งและซั้งที่จัดทำวางไว้ 3,000 เมตร รวมทั้งคอยเฝ้าระวังการบุกรุกน่านน้ำของเรือประมงขนาดใหญ่
4. ประสานขอความร่วมมือกับตำรวจน้ำ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการวางซั้งในเขตชายฝั่งทะเลตำบลกะลวอเหนือ และช่วยตรวจจับเรือที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในเขต 3,000 เมตร รวมทั้งดูแลความปลอดภัย

## การระดมทรัพยากร

### ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

อบต.กะลวอเหนือสนับสนุนเงินงบประมาณปี 2544 ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้เป็นเงิน 25,000 บาท ค่าใช้จ่ายประกอบด้วย

- ค่าจ้าง 70 ชุดๆ ละ 150 บาท เป็นเงิน 10,500 บาท
- ค่าน้ำมัน 3,000 บาท
- ค่าวัสดุอุปกรณ์ 11,500 บาท

### อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. ชั่ง จำนวน 70 ชุด
2. แผ่นป้าย

### บุคลากร

1. กลุ่มดูแลทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลในตำบลกะลวอเหนือ จำนวน 40-50 คน คอยเฝ้าระวังการบุกรุกน่านน้ำของเรือประมงขนาดใหญ่
2. กลุ่มชาวบ้านจัดทำซั้งปลาตามจำนวน 70 ชุด ทั้งหมด 10 คน

## ขั้นตอนในการดำเนินการ

| วัน เดือน ปี             | กิจกรรมที่ทำ                                                                                                                                                                                | ผู้รับผิดชอบ                      |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| กุมภาพันธ์ 2543          | -อบต.กะลวอเหนือรับทราบปัญหาทรัพยากรชายฝั่งทะเลเสื่อมโทรมทำให้จำนวนสัตว์น้ำน้อยลงอย่างมากประชาชนในเขตตำบลได้รับความเดือดร้อน<br>-จัดตั้งกลุ่มดูแลทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลในตำบลกะลวอเหนือ | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ชาวบ้าน       |
| เมษายน 2543              | -จัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง อบต.กะลวอเหนือและชาวบ้านที่เป็นชาวประมงในท้องถิ่น                                                                                               | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ชาวบ้านในตำบล |
| กรกฎาคม 2543             | -เขียนโครงการจัดทำซั้งเพื่อนำเสนอของบประมาณปี 2544 จาก อบต.กะลวอเหนือ                                                                                                                       | -อบต.กะลวอเหนือ                   |
| สิงหาคม 2543             | -นำเสนอโครงการจัดทำซั้ง 70 ชุด                                                                                                                                                              | -อบต.กะลวอเหนือ                   |
| ตุลาคม 2543              | -ได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 25,000 บาท                                                                                                                                                         | -อบต.กะลวอเหนือ                   |
| ธันวาคม 2543             | -ขอความร่วมมือจากชาวบ้านร่วมกันทำซั้ง 70 ชุด                                                                                                                                                | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ชาวบ้าน       |
| มกราคม 2544              | -ประชุมกับประมงอำเภอเกี่ยวกับการขอระเบียบการกำหนดเขตน่านน้ำเพื่อป้องกันการรุกล้ำน่านน้ำ                                                                                                     | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ประมงอำเภอ    |
| กุมภาพันธ์ 2544          | -จัดซื้ออุปกรณ์ในการทำซั้ง เช่น ไม้ไผ่ กิ่งไม้ ใบไม้<br>-เริ่มดำเนินการทำซั้ง                                                                                                               | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ชาวบ้าน       |
| เมษายน-<br>พฤษภาคม 2544  | -ดำเนินการวางซั้ง<br>-ประสานงานขอพันธุ์สัตว์น้ำจากประมงอำเภอ                                                                                                                                | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ชาวบ้าน       |
| กรกฎาคม-<br>สิงหาคม 2544 | -ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น ปลาและกุ้งประมาณกว่า 1 ล้านตัวในเขตน่านน้ำของตำบลกะลวอเหนือ<br>-ขอความร่วมมือกับตำรวจนำตรวจตราดูแลการรุกล้ำ                                                       | -อบต.กะลวอเหนือ/<br>ชาวบ้าน       |

## หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

-สำนักงานประมงจังหวัด/  
อำเภอเมืองนราธิวาส  
-ตำรวจน้ำ

-สนับสนุนทางด้านวิชาการ  
-ตรวจจับเรือที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในเขต 3,000 เมตร  
และดูแลความปลอดภัยในพื้นที่อนุรักษ์

## ประเมินผลความสำเร็จ

### ก่อนการดำเนินการ

1. เรือประมงขนาดใหญ่เข้ามาหาสัตว์น้ำในบริเวณตำบลกะลุวอเหนือ
2. ทรัพยากรชายฝั่งเกิดการเสื่อมโทรม ทำให้จำนวนสัตว์น้ำลดลง
3. ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนจำเป็นต้องออกไปหาสัตว์น้ำนอกเขตตำบล เนื่องจากสัตว์น้ำมีปริมาณลดลง

### หลังการดำเนินการ

1. ตำรวจน้ำตรวจจับเรือประมงขนาดใหญ่ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำการประมงในเขตหวงห้าม 3,000 เมตร
2. หลังจากวางซั้ง 3,000 เมตร และปล่อยพันธุ์ปลาและกุ้งประมาณกว่า 1 ล้านตัว ทำให้ทรัพยากรชายฝั่งได้รับการฟื้นฟู
3. ชาวบ้านออกเรือเล็กเพื่อจับสัตว์น้ำมาบริโภคได้ ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้บางส่วน และมีชาวบ้านสามารถจับสัตว์น้ำมาจำหน่ายเป็นอาชีพเสริมได้

## ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหารอบต.กะลุวอเหนือในการตั้งใจแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลเสื่อมโทรมและจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมนี้อย่างจริงจัง
2. การสร้างความร่วมมือของทุกฝ่าย ตั้งแต่การร่วมกันแก้ไขปัญหาของอบต.กะลุวอเหนือประชาชนในชุมชน รวมทั้งการหนุนเสริมจากหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ
3. กลุ่มชาวบ้านรวมตัวกันในการเสนอปัญหา และผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มชาวบ้านกลุ่มนี้ช่วยเฝ้าระวัง ดูแลทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งไม่ให้มีผู้ใดทำลาย

## ความยั่งยืนในการดำเนินการ

1. อบต.กะลวอเหนือจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีการตรวจตราดูแลซึ่งว่ามีความชำรุดหรือไม่ทุกปี รวมทั้งได้ประสานงานกับประมงอำเภอให้มีการนำพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยทุกปี ปีละประมาณกว่า 1 ล้านตัว
2. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้มีการออกกฎระเบียบอย่างชัดเจนในการดูแลทรัพยากร
3. ประชาชนในชุมชนมีศักยภาพในการรวมกลุ่มและตระหนักถึงปัญหาอยู่เสมอ แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่ทำให้ชาวบ้านเป็นผู้ที่รักษาและหวงแหนทรัพยากรของตน ทำให้กิจกรรมนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก

## บทเรียนที่ได้รับ

การแก้ไขปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งตำบลกะลวอเหนือเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกอบต.ทุกคนและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จและทุกคนได้รับประโยชน์ร่วมกัน

## แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

|              |                                                                           |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อ-นามสกุล | : นายอัศมัย แวเต๊ะ                                                        |
| ตำแหน่ง      | : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล                                               |
| หน่วยงาน     | : องค์การบริหารส่วนตำบล                                                   |
| ที่อยู่      | : บ้านค่าย หมู่ที่ 2 ตำบลกะลวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส<br>จังหวัดนราธิวาส |
| โทรศัพท์     | : (073) 542-038, (01) 897-9079                                            |
| ชื่อ-นามสกุล | : นายธนันท์ วันมามาตร                                                     |
| ตำแหน่ง      | : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล                                               |
| หน่วยงาน     | : องค์การบริหารส่วนตำบล                                                   |
| ที่อยู่      | : บ้านค่าย หมู่ที่ 2 ตำบลกะลวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส<br>จังหวัดนราธิวาส |
| โทรศัพท์     | : (073) 542-038, (01) 092-4555                                            |

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิธีใหม่ : พ.ศ. 2543

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ประเภทของ<br>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| สถานที่ตั้ง                           | บ้านค่าย หมู่ที่ 2 ตำบลกะลวอเหนือ<br>อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส 96000                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| ขนาดพื้นที่                           | 47.14 ตารางกิโลเมตร                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| งบประมาณรายจ่าย                       | 5,257,725.92 บาท (ปีงบประมาณ 2544)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| งบประมาณรายได้                        | 5,664,904.40 บาท (ปีงบประมาณ 2544)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| จำนวนพนักงานและลูกจ้าง                | 8 คน<br>3 คน พนักงานท้องถิ่น<br>5 คน ลูกจ้างชั่วคราว                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| จำนวนประชากร                          | 12,713 คน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| จำนวนครัวเรือน                        | 2,560 ครัวเรือน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| รายได้เฉลี่ยประชากร                   | 20,000 บาท                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| ลักษณะของเมืองและ<br>วิถีชีวิตประชาคม | ตำบลกะลวอเหนือตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก<br>ของอำเภอเมืองนราธิวาส ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน มี<br>ประชากรทั้งหมด 12,713 คน โดยประชากรส่วนใหญ่<br>ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา รับจ้าง รับ<br>ราชการ ค้าขาย และอื่นๆ ประชากรส่วนใหญ่นับถือ<br>ศาสนาอิสลาม<br>ปัจจุบัน อบต.กะลวอเหนือได้รับการพัฒนาใน<br>หลายๆด้าน โดยเน้นนโยบายโครงสร้างพื้นฐาน เช่น<br>สร้างถนนหนทาง ติดตั้งไฟฟ้า<br>จุดเด่นของพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล คือ<br>สถานที่ท่องเที่ยว เช่น ชาติหาดอ่าวมะนาว ศูนย์<br>พัฒนาการศึกษาพิบูลทอง พระตำหนักทักษิณราช<br>นิเวศน์ |